

Regionrådene i Akershus

Vår saksbehandler
Helene ØvrelidVår dato
07.06.2017Vår referanse (oppgis ved svar)
2017/3569-9/100406/2017 EMNE L12**Orienteringssak****Arbeidet med byutviklingsavtale mellom Oslo kommune, Akershus fylkeskommunen og staten***Bakgrunn*

Regjeringen ved kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner har invitert Oslo kommune og Akershus fylkeskommune til å inngå en byutviklingsavtale. Hensikten med avtalen er å sikre en koordinert og klimavennlig byutvikling. Regional plan for areal og transport skal legges til grunn for avtalen. Initiativet til å utarbeide byutviklingsavtaler er fremmet av Regjeringen parallelt med at Oslo og Akershus har forhandlet med Samferdselsdepartementet om en bymiljøavtale. Intensjonen er at bymiljøavtalen skal sikre finansiering av kollektiv- og samferdselstiltak i byregionen (jfr. FT-sak 15/17), mens byutviklingsavtalen skal bidra til at tiltakene følges opp av en helhetlig areal- og transportutvikling.

Det er Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) som har ansvar for det videre arbeidet med byutviklingsavtaler i tett samarbeid med Samferdselsdepartementet og Klima- og miljødepartementet. KMDs intensjon er at man sammen med byregionene skal avklare rammene for forhandlingene, som er gjennomført nå i vår.

Målet for avtalen

For å nå målene i regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus er det av stor betydning at planen blir fulgt opp av både stat, fylke og kommune. I arbeidet med en byutviklingsavtale har det vært et mål for Oslo og Akershus å stimulere til at staten selv forplikter seg til oppfølging av sine ansvarsområder i regional plan for areal og transport.

I forkant av de politiske avklaringene ble det tatt initiativ til å utarbeide en rapport om statens egen oppfølging av forpliktelser og ansvarsområder i forhold til nasjonale og regionale mål i areal og transportpolitikken. Utredningen ble gjennomført av Norsk institutt for by- og regionforskning (se rapport NIBR 2016:10) Forskerne påpekte flere kritikkverdige forhold i statens oppfølging av sine egne retningslinjer, og rapporten kan oppsummeres i følgende 3 hovedpunkter:

- Staten har et betydelig internt samordningsbehov, for å sikre lokalisering av arbeids- og besøksintensive statlige virksomheter ved områder med god kollektivdekning.
- Statlige virksomheters deltakelse i byutvikling, herunder beslaglegging av arealer til støtte for arealpolitiske mål, er ofte for svak og bør dermed styrkes.

- Statsrådets avgjørelser i innsigelsessaker ser til tider ut til å stride med statens planretningslinjer. Dette gjør det vanskelig for regionale myndigheter å følge opp føringene i areal og transportpolitikken nasjonal og regionalt.

Dersom staten i større grad evner å samordne og koordinere og gjennomføre areal- og transportpolitikken internt i statlige virksomheter, vil det bidra til at regionen når sine mål om en klimavennlig og effektiv areal- og transportutvikling. Byutviklingsavtalene kan være en mulighet for å få drøftet hvordan både staten og planeierne skal forplikte seg til å følge opp regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus.

Deltagelse og representasjon i forhandlingene

Kommunene har en viktig rolle i arbeidet med å realisere intensjonene i Regional plan for areal og transport. Det er likevel ikke vurdert å være hensiktsmessig at Akershuskommunene er avtalepart i denne avtalen, både av tidsmessige årsaker og fordi avtalen først og fremst har til hensikt å styrke staten og planeiernes forpliktelser til oppfølging av regional plan for areal og transport. Avtalen anses som en avtale mellom staten og planeierne om oppfølging av regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus.

Avtalene vil ikke binde kommunene utover det som er vedtatt i regional plan for areal og transport for Oslo og Akershus

I handlingsprogrammet for regional plan for areal og transport er det definert ansvar og oppgaver knyttet til oppfølging og videre arbeid. Kommune har fått mange føringer på arealsiden. Oppfølgingen skal skje i et samarbeid mellom stat, fylke og kommune der fylkeskommunen som planeier og veileder har en sentral rolle. Dette oppfølgingsarbeidet er prioritert og igangsatt. Den regionale planen ble utviklet over lang tid der det ble lagt vekt på medvirkning og felles dialog om innholdet for å trygge eierskap og forpliktende oppfølging. Akershus fylkeskommune har i hele prosessen med dette avtalearbeidet fremholdt, og lagt til grunn at det er uaktuelt å binde kommunenes arealmyndighet ytterligere enn det som allerede er gjort i den regionale planen og i handlingsprogrammet. Byutviklingsavtalen går derfor ikke lenger enn det som allerede er fastlagt gjennom den regionale planen.

Innhold og rammer

Tilnærming til innholdet i avtalen har derfor vært at stat, fylke og kommune gjennom avtalene forplikter seg til å følge opp avtalen innenfor rammen av vedtatt regional plan for areal og transport. Avtalen har fokus på hvordan statlige etater kan binde seg til vedtatt nasjonal og regional politikk. Oslo og Akershus forplikter seg til å følge opp regional plan for areal og transport med handlingsprogram. Dette vil i realiteten bety at Akershus fylkeskommune og Oslo kommune forplikter seg til å bistå kommunene i arbeidet med å følge opp den regionale planen. Denne avtalen kan benyttes som en mulighet til å få staten til å forankre regional areal og transportpolitikk internt i departementene samt følge opp areal og transportpolitikken innenfor sine ansvarsområder. Dersom staten i større grad evner å samordne og koordinere areal og transportpolitikken i internt i statlige virksomheter er det positivt og vil bidra til at regionen når sine mål om en klimavennlig og effektiv areal og transportutvikling. Byutviklingsavtalen er en mulighet for å få drøftet hvordan både staten og planeierne skal forplikte seg til å følge opp regional plan for areal og transport.

Forhandling og ferdigstilling.

Akershus fylkesutvalg vedtok i møte 20.03.2017, FU – sak 64/17 å nedsette et forhandlingsutvalg og fattet samtidig et vedtak om et forhandlingsmandat. Byrådet vedtok tilsvarende forhandlingsmandat.

Avtalen ble sluttforhandlet 9. juni og skal videre godkjennes i fylkesutvalget 19. juni 2017.

Ved revidering av bymiljøavtalen har regjeringen forøvrig besluttet at denne avtalen skal integreres med byutviklingsavtalen til en felles enhetlig avtale, byvekstavtale.

Med vennlig hilsen

Tron Bamrud
Fylkesrådmann